

SYLABUS**DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2027***(skrajne daty)*Rok akademicki **2024/2025****1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE**

Nazwa przedmiotu	Historia rosyjskiego obszaru językowego
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Katedra Rusycystyki
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Katedra Rusycystyki
Kierunek studiów	filologia rosyjska
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	I/1
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr Agnieszka Lis-Czapiga
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Henryk Grzyś

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	15								1

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Podstawowe wiadomości z zakresu historii powszechnej (na poziomie szkoły średniej).

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Zaznajomienie studentów z dziejami Rosji (i ZSRR) od czasów najdawniejszych do współczesności
C ₂	W założeniu kurs ma przynieść wymierne efekty na innych zajęciach, przede wszystkim z historii literatury rosyjskiej wszystkich okresów.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Wiedza: student zna i rozumie: – w pogłębionym stopniu najważniejsze fakty z historii Rosji i ZSRR w ich przyczynowo-skutkowym wymiarze, – współczesną sytuację Rosji.	K_Wo1, K_Wo4, K_Wo9
EK_02	Umiejętności: student potrafi: – porządkować fakty z dziejów Rosji według chronologii i ich znaczenia dla kształtowania się i rozwoju właściwej jej formy państwowości; poprawnie używać rosyjskojęzycznych nazw w opisach wydarzeń, miejsc na mapie, oryginalnego brzmienia imion i nazwisk postaci historycznych itp. – wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje dotyczące historii Rosji i ZSRR, wykorzystując zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne; – właściwie dobierać źródła oraz informacje z nich pochodzące, dokonywać ich oceny, syntezy i krytycznej analizy; – samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie;	K_Uo1, K_Uo2, K_Uo3, K_U11
EK_03	Kompetencje społeczne: Student jest gotów do: – krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści z zakresu omawianych na zajęciach zagadnień dotyczących historii Rosji i ZSRR; – uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych oraz zasięgania opinii wykładowcy w przypadku trudności z ich samodzielnym rozwiązaniem.	K_Ko1, K_Ko2

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Państwo staroruskie. Słowianie Wschodni – życie, wierzenia, podział plemienny. Powstanie Rusi Kijowskiej. Chrzest Rusi. Ustrój społeczno-polityczny. Rozdrobnienie feudalne i jego przyczyny.
2. Walka Rusi o zrzucenie niewoli tatarskiej i zjednoczenie. Pierwsze najazdy Mongołów. Podbój Rusi. Wzrost znaczenia Księstwa Moskiewskiego i proces zjednoczeniowy. Iwan Kalita, Dymitr Doński, Iwan III – bitwa na Kulikowym Polu, „stanie” nad rzeką Ugrą. Rozpad <i>Złotej Ordy</i> .
3. Monarchia rosyjska w XVI wieku. Iwan Groźny: reformy lat 50., likwidacja chanatów, wojna o Inflanty, <i>opricznina</i> . Rządy Fiodora I i Borysa Godunowa.
4. Rosja w wieku XVII. Kształtowanie się monarchii absolutnej. Czasy <i>smuty</i> . Samozwańcy. Wojna z Polską i Szwecją. Romanowowie u władzy. <i>Ułożenie Soborowe 1649 roku</i> , reforma Nikona i rozłam w Cerkwi. Powstanie Siepana Razina.
5. Rosja w I połowie XVIII wieku. Powstanie monarchii absolutnej. Rządy Zofii i panowanie Piotra I. Reformy Piotra I. Wojny. Lata przewrotów pałacowych. Anna Joannowna (<i>bironowszczyzna</i>) i Elżbieta Piotrówna.
6. Rosja pańszczyźniana w II połowie XVIII wieku. Droga ku władzy Katarzyny II. <i>Absolutyzm oświecony</i> . Rozbiory Polski. Powstanie Jemieliana Pugaczowa. Paweł I.
7. Rosja w I połowie XIX stulecia. Rządy Aleksandra I i Wojna Ojczyźniana. Polityka zagraniczna. Tajne stowarzyszenia. Powstanie dekabrystów. Polityka wewnętrzna Mikołaja I. Wzrost fali reakcji i „ponure siedmioletie”. <i>Słowianofile i okcydentaliści</i> . Wojna krymska.
8. Rozwój kapitalizmu i polityka wewnętrzna caratu w II połowie XIX wieku. Rządy Aleksandra II. Zniesienie pańszczyzny i reforma uwłaszczeniowa. Inne reformy. Rewolucyjni demokraci. Ruch narodnicki. Kontreformy Aleksandra III.
9. Rosja na początku XX wieku. Panowanie Mikołaja II. Wojna rosyjsko-japońska i pierwsza rewolucja. Powstanie partii politycznych i Dumy Państwowej. Polityka Piotra Stołypina. Udział Rosji w pierwszej wojnie światowej. Upadek caratu. Dwuwładza w Rosji. Przewrót październikowy.
10. Okres Leninowski. Przemiany i wydarzenia lat 1917-1918. Wojna domowa. <i>Biali i czerwoni</i> . Obca interwencja. Wojna polsko-radziecka. Polityka gospodarcza (NEP). Utworzenie ZSRR. Gułagi.
11. Okres Stalinowski. Kolektywizacja wsi. Likwidacja NEP-u. Represje stalinowskie lat 1936-1941. Pakt Ribbentrop-Mołotow. Wojna z Japonią na terenie Mongolii, z Finlandią i agresja ZSRR na Polskę. Zbrodnie NKWD. Deportacje ludności z terenów zaanektowanych. Katyń.
12. Wojna niemiecko-radziecka. Sukcesy armii niemieckiej. Blokada Leningradu. Niemcy pod Moskwą. Stalingrad. Bitwa pod Kurskiem. Sojusznicy ZSRR. Jałta. Zdobycie Berlina i kapitulacja Niemiec.
13. Zmierzch ery stalinowskiej (1945-1953). Repatriacje. Imperium GUŁAG. <i>Zimna wojna</i> . Śmierć Stalina. Nikita Chruszczow u władzy. XX Zjazd KPZR. Polityka zagraniczna Chruszczowa – rakiety na Kubie. Okres <i>odwilży</i> . Upadek Chruszczowa i przejęcie steru rządów przez Leonida Breżniewa i jego ekipę. Okres <i>zastoju</i> . <i>Praska wiosna</i> . Ruch dysydencki. <i>Realny socjalizm</i> . Afganistan.
14. ZSRR w latach osiemdziesiątych. 15 miesięcy rządów Jurija Andropowa. Konstanty Czernienko i próba restytucji starego systemu. Próba przebudowy państwa – <i>pieriestojka i głasnost'</i> Michaiła Gorbaczowa. Polityka międzynarodowa – koniec <i>zimnej wojny</i> . Zamach stanu (1991) i odejście Gorbaczowa.
15. Pod trójkolorową flagą Federacji Rosyjskiej. Borys Jelcyn u władzy. Rozpad ZSRR. Konflikty

narodowościowe. Czeczenia. Polityka zagraniczna. Włodzimierz Putin prezydentem Federacji Rosyjskiej i próby restytucji ZSRR – enklawy w byłych republikach radzieckich, wojny z Gruzją i Ukrainą. Ograniczanie praw obywatelskich. „Tajemnicze” zgony oponentów i zabójstwa. Więźniowie polityczni.

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Kolokwium końcowe (zaliczeniowe)	wykład
EK_02	Kolokwium końcowe (zaliczeniowe)	wykład
EK_03	Obserwacja w trakcie zajęć	wykład

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Zaliczenie z oceną na podstawie pisemnego kolokwium końcowego (zaliczeniowego) w formie testu z pytaniami otwartymi.

Kolokwium (wypowiedź pisemna): ocenie podlega treść odpowiedzi na 4 pytania: ich zgodność z tematem, trafność, wyczerpanie zagadnienia.

Kryterium oceny kolokwium:

0% - 59,5% – ndst

60%-69,5% – dst

70%-78,5% – plus dst

79%-86,5% – db

87%-93,5% – plus db

94%-100% – bdb

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach)	1
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego)	14
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	1

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	-----
zasady i formy odbywania praktyk	-----

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Bazylow L., Wieczorkiewicz P., *Historia Rosji*, Wrocław 2010.
2. Kijas A., Morzy J., Ochmański J., *Zarys dziejów ZSRR*, Warszawa 1984.
5. Pipes R., *Rosja carów*, Warszawa 2006.

Literatura uzupełniająca:

1. Andrusiewicz A., *Mit Rosji. Studia z dziejów i filozofii rosyjskich elit*, t.2, Rzeszów 1994
2. Ejdelman P., *Paweł I czyli śmierć tyrana*, Warszawa 1990.
3. Grzybowski S., *Elżbieta Wielka*, Wrocław 1984.
4. Skott S., *Romanowowie wczoraj i dziś*, Warszawa 1994.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej